

ZAMONAVIY DIZEL YONILG'ILARIGA QO'SHILADIGAN PRISADKALAR

Dizel yonilg'ilarining sifatini oshirish uchun ular tarkibiga quyidagi *prisadkalar* kiritiladi:

- *faollashtiruvchi* – izopropilnitrat (setan sonini oshirish uchun, dizel yonilg'isiga 1% kiritilganda uning SS 10...13 birlikka oshadi);
- *depressorli* – etilen sopolimerlari vinilasetat bilan (qotish haroratini pasaytirish uchun, 0,02...1 % kiritilishi dizel yonilg'isining qotish haroratini 20...30° ga pasaytiradi, chet elda uni *Paradin* nomi bilan ishlab chiqariladi);
- *tutashga qarshi* – AD-17, AD-31, AD-42 (tarkibida bariy, kalsiy, magniy va bir qator boshqa elementlar bo'ladi, yonilg'iga 0,5 % miqdorda qo'shiladi, ulardan eng yaxshisi AD-42 tutashni 79 % gacha kamaytiradi);
- *oksidlanishga qarshi* – termooksidlanish chidamliligini oshiradi (0,01...2,0 %);
- *antikorrozion* – yonilg'ining korrozion aktivligini kamaytiradi (0,0008...0,005 %);
- *biosidli* – mikroorganizmlar ko'payishiga yo'l qo'ymaydi (0,05...0,5 % gacha);
- *ko'pfunksional* (0,01...0,5 % gacha).

Shahar dizel yonilg'isiga prisadkalar kiritilishi dizellar tutashini va ishlangan gazlar zaharliligini 30...50 % gacha kamaytiradi. Tutashga qarshi prisadka sifatida EFAP-B va Lyubrizol 8288 lardan foydalanish mumkin. Bu mahsulotlarda aktiv modda – boriy bo'ladi.

EN 590 Yevropa standarti Yevropa iqtisodiy hamjamiyati mamlakatlarida 1996 yildan beri qo'llanib kelinmoqda. Standart dizel yonilg'ilarini har xil iqlimdagi regionlar uchun ishlab chiqarishni nazarda tutadi. Hamma dizel yonilg'ilari uchun umumiy talablar: alangalanish harorati – 55 °C dan past emas, 10 % qoldiqning kokslanishi – 0,30 % dan ko'p emas, kullanish – 0,01 % dan ko'p emas, suv miqdori – 200 *ppt* dan ko'p emas, mexanik aralashmalar – 24 *ppt* dan ko'p emas, mis plastinasining korroziyasi – 1 sinf, oksidlanishga barqarorlik – 25 g cho'kindi/ m^3 dan ko'p emas.

1996 yilda Yevropada dizel yonilg'ilaridagi oltingugurt miqdoriga cheklanish kiritilgan – 0,05 % dan ko'p emas.